

ПРО НОВЕ ЧИТАННЯ

ОГЛЯД ПРАКТИК
КРЕАТИВНИХ
ДОРОСЛИХ

**КІРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ
ІМ. Т. Г. ШЕВЧЕНКА**

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ВІДДІЛ

**Про Нове Читання:
огляд практик
креативних дорослих**

УДК 027.625:028
П 78

Про Нове Читання: огляд практик креативних дорослих/ Кіровоградська обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка; уклад., комп'ют. верстка Н. І. Расторгуєва; відп. за вип. Т. С. Манжула. – Кропивницький, 2023. – 16 с.

У виданні представлені оригінальні ідеї промоції читання серед дітей від відомих особистостей; презентовані веб-сайти, що містять книжки українською мовою, тексти яких доступні для безплатного завантаження/прослуховування.

Матеріал розрахований на бібліотечних фахівців, батьків та їхніх дітей.

У сфері дитячого читання, протягом останніх років, відбулося багато змін. Зокрема, схвалено Стратегію розвитку читання на період до 2032 року «Читання як життєва стратегія» та затверджено операційний план її реалізації на 2023-2025 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 03 березня 2023 р. № 190-р).

Активні дорослі шукають нові способи і шляхи заохочення дітей до книжок, механізми для стимулювання читання дітей, починаючи з наймолодшого віку. У цьому плані звертає на себе увагу **БараБука** – простір української дитячої книжки. Рубрики порталу містять інтерв'ю з українськими та зарубіжними психологами, педагогами, письменниками, художниками, літературознавцями про правильний вибір книжок, про потребу та користь читання для дітей і підлітків, про прийоми заохочення дітей до читання. Зокрема, публікації письменниць, психологинь, вчителів, які діляться методиками промоції читання серед дітей акумульовані на сторінках рубрики **#НовеЧитання**. Описуючи досвід популяризації читання, авторки постійно радять різні цікаві книжки відповідно до віку юних українців.

Нижче наводимо окремі публікації рубрики та посилання на джерела, використані при підготовці матеріалу.

Заняття з бібліотерапії. **Оксана Луцевська**, письменниця, докторка наук у галузі освіти та **Настя Швайко**, фотографка, розробили та апробували методику заняття з бібліотерапії для дітей за книжкою Оксани Луцевської, Даші Ракової «З равликом на прогулянці» про що розповіли у статті «Креативна бібліотерапія». У запропонованій методиці дитяча книжка як досвід повільного спостереження та якісної комунікації. Розробники пропонують прочитати з дітьми книжку «З равликом на прогулянці» (твір можна завантажити за посиланням <https://osvitoria.media/opinions/knyzhkazzaspokeyue-shho-pochytaty-dytyni-poky-tryvaye-vijna/>). Поговорити з дітьми про те, що помічає дівчинка, героїня книжки, йдучи повільно-неквапно за равликом.

Разом з дітьми на 15-20 хвилин піти на повільну-неквапну прогулянку, якщо це безпечно. Під час прогулянки попросити сфотографувати 4-6 природніх знахідок (камінець, метелика, квітку тощо). Повернувшись, запросити дітей розказати про одну найкращу знахідку й те, чим вона особлива.

Додатково: всі дитячі знахідки можна завантажити на створену інстаграм- чи фейсбук-сторінку. **Важливо:** у процесі розмови скласти список найкращих дитячих знахідок. Насамкінець, діти і бібліотекар

складають історію про свої знахідки. Це буде кумулятивна історія за моделлю книжки «З равликом на прогулянці». Цю історію можна розмістити на інстаграм- чи фейсбук-сторінці.

Авторки пропонують «Текст і простір для дописування».

Найкраще з равликом виходити на прогулянку навесні, повільно-неквапно привітаєшся з _____

Повільно-неквапно роздивишся, як _____
прислухаєшся,

як _____
привітаєшся із _____

Повільно-неквапно назбираєш _____

Зірвеш _____

Адже з равликом на прогулянку йтимеш-повзтимеш [ЯК?] _____
тож краще виходити з равликом на прогулянку навесні.

Використовуючи описану методику, можна проводити бібліотерапевтичні заходи за відповідними книгами, які є в бібліотеці, чи скористатися іншими творами, скажімо, представленими у рубриці «Книжка заспокоює: що почитати дитині, поки триває війна» (розділ «Батькам» на сайті Освіторія медіа).

Нагадаємо. Бібліотерапія – перспективний напрям діяльності бібліотек. Сформувалось 3 основні типи бібліотерапії: інституційна, клінічна, виховна. *Виховна бібліотерапія* використовується у відкритому середовищі – бібліотеках, виховних закладах, дитячих садках, школах, а її учасники не потребують спеціального лікування. Заняття мають відбуватися систематично. При терапії читанням, наголос робиться на використанні різних матеріалів для читання, не тільки традиційних, а також на відборі відповідних матеріалів на різних форматах для висвітлення окремих питань. Слід пам'ятати: у зв'язку з появою і активним розвитком мультимедійних і електронних продуктів, в бібліотерапії все активніше використовуються альтернативні матеріали, технічні засоби. Група учасників заходу має налічувати мінімум 6-15 осіб. Час проведення має враховувати вік учасників (переважно 45 хвилин для старших, біля 20-25 хвилин для молодших). Надзвичайно важливим є метод подання матеріалу, наочні і дидактичні засоби, і, що особливо важливо – матеріали для читання.

Клуб читання веселого лиса – ще один креативний досвід письменниці О. Луцевської. На заняттях Клубу письменниця пропонує: знайомити дітей із різноманіттям літературних форматів, жанрів і

художніх технік, таким чином – розвивати і формувати естетичний смак. Для читання радить підбирати книжки, вшановані престижними винагородами та преміями, щоб діти розумілися на якості і надалі обирали якість, стаючи вибагливими читачами. Це має бути 3-4 книжки за однією темою, що допоможе уникнути можливості формування стереотипів і покаже будь-яку тему як багатогранну і глибоку. Поєднувати читальний матеріал із додатковим (відео, інформація з інтернету, фото авторів та ілюстраторів, читання короткого інтерв'ю автора чи ілюстратора, інсценізація чи мультиплікація книжки, тощо). Робити на базі читаних книжок цікаві та якісні вправи. Наприклад, пропонується пограти у гру «ворона»: грайливо «визбирувати» цікаві слова чи образи з книжки і обговорити їх чи скласти власну історію. Можна підібрати на ютубі пісню, яка би передавала настрій тієї чи іншої книжки; запропонувати почитати книжку у два голоси, особливо, якщо йдеться про поезію; переписати кінцівку книжки чи зробити швидку театральну постановку-гру тощо. Більше – у публікації «Joyful Fox Reading Club об'єднує юних читачів».

Іграшкова ніч в бібліотеці. Письменниця, блогерка і популяризаторка читання **Олександра Орлова** ділиться незвичним форматом бібліотечного читання, у якому участь беруть улюблені дитячі іграшки. Бібліотечний захід для малюків «Іграшкова ніч в бібліотеці» (Stuffed Animal Sleepover) вельми популярний у США та Японії. Опис події від авторки: «Цей захід розрахований на дошкільну аудиторію і все, що вимагає від малечі, – залишити власну іграшку в бібліотеці на одну ніч. Звісно, спочатку діти зберуться в коло, познайомляться між собою та представлять своїх іграшкових друзів, послухають разом книжку, а тоді облаштують іграшки на ночівлю: вкладуть на килимок, вкриють ковдрами, побажають «Добраніч». Наступного дня малюки знайдуть свої іграшки там, де залишили, але бібліотекарі втаємничено повідомлять, що встановили приховані камери і тепер мають із них купу-купезну знімків про те, що відбувалося з іграшками, поки ніхто не бачив. Тут усе залежить від польоту фантазії працівників: звісно, іграшки побувають у різних куточках бібліотеки, оберуть собі книжки до смаку, гратимуть у шахи чи в доміно, попрацюють за комп'ютерами, випробують бібліотечний ксерокс ... **Що з цього матимуть діти, крім кумедних та чарівних фотографій на згадку?** Знову ж таки, відчуття привітної, а десь і казкової, атмосфери в бібліотеці та знайомство з облаштуванням

бібліотечних залів. А ще, книжковий вибір іграшки може стати наступною найбажанішою книжкою її маленького господаря».

Дослідження Університету Окаяма, показали, що творення такої «бібліотечної магії» позитивно впливає на залучення найменших відвідувачів до читання та бібліотечних активностей. Діти довіряють своїм іграшкам і прагнуть повторювати їхні досвіди.

Бібліотечні активності для дітей. Американський досвід. «Поруч із канонічними сторітаймами, сезонними святами, зустрічами з авторами та зборами книжкових клубів у бібліотеках США існує ціла низка оригінальних заходів та ініціатив. Пропоную познайомитися ближче з деякими з них, адже ідейно вони цілком можуть стати в пригоді українським бібліотечним працівникам», - зазначає **Олександра Орлова** у статті «Бібліотечні активності для дітей. Американський досвід» (посилання на статтю – у переліку використаних джерел). У матеріалі подані форми масових заходів і методика їхнього проведення. Для прикладу: Битва книжок, Пізнавальні воркшопи (тематичні заходи з читанням, завданнями, експериментами і переглядами документальних стрічок.), Вечір із героєм, Неможливий день 29-го лютого, Сам собі супергерой, Книжкові смаколики та інші.

Нова реальність – нова книга. Дитяча письменниця, драматургиня, режисерка **Юліта Ран** у публікації «Нова реальність – нова книга» зазначає: «Банально, але факт: сучасні діти народжуються з гаджетами в руках. На книжку вони дивляться зовсім інакше, ніж ми, дорослі. Їм мало самого лише тексту і малюнків, вони хочуть, щоб там були усілякі «дива», якась доповнена реальність, принаймні QR-код, що відчиняє певний «портал». Що може бути за тим порталом? Та хоч би й та сама історія з книжки, але начитана голосами акторів чи самого автора, або ж пісня, малюнок, квест тощо. І, мабуть, усім подобаються книжки інтерактивні....».

Лайфхаки від Олеси Мамчич у нелегкій справі організації дитячого читання. Письменниця **Олеся Мамчич** пропонує: проводити живі зустрічі із авторами дитячої літератури, «використання роликів з ними на ютубі, – все те, що знімає бар'єр в уяві між світом письменництва і реальним життям дитини. Література в очах дитини має бути яскравим, сповненим життя процесом. Тоді поступово вона дійде думки: те, що написали люди давніших часів, теж може бути «живим» і важливим. Умовно кажучи, шлях учня мусить пролягати від Гаррі Поттера до

Шекспіра, а не навпаки. Хороша дитяча література автоматично вибудовує добре відчуття смаку й на «дорослі» тексти». Ще один важливий лайфхак: «регулярно вивчайте щось радикально нове для вас. Мінімум раз на три роки поринайте в нову галузь. Це створює якусь неймовірну енергетику навчання».

«Книжкова валізка». **Ганна Остапенко** – педагог, тьюторка, редакторка журналу «Джміль» пропонує «Книжкову валізку» з багатьма книжками, які можна розглядати, читати, слухати, обговорювати. «Чому так? Щоб діти бачили різні стилі оформлення книжок, говорили про це. Щоб дітям можна було вибирати, те, що їм цікаво, та помічати, чи однокласнику цікаве те саме чи геть інше» - пише Г. Остапенко. Захід складається з двох частин: спершу читається дітям книжка, яку разом обрали. Читання мережитья запитання на кшталт «Як гадаєте, що буде далі?» або зверненням до схожих ситуацій у досвіді дітей, чи поясненням незнайомих слів, завданнями малювати чи щось записувати. Відтак, діти 10-15 хвилин читають книжки, які обрали самі. Потім ці книжки можна брати додому, якщо хочеться.

Для прикладу, Ганна Остапенко розповідає про читання книжки «Чарівна ферма Макбрума» автора Сід Флейшмана (аудіокнига українською – за посиланням: <https://www.svitkazok.in.ua/ferma-makbruma/>). На початку, розглянули з дітьми обкладинку книжки та вирішили записати її назву чудернацькими літерами. Після прочитання обговорювали, чому ферма, де лише каміння та пеньки, не влаштовувала Макбрума; висловлювали припущення, яким чином, коли рахували одинадцятьох дітей, виходило дванадцять тощо. Аж поки не вирішили намалювати всіх дітлахів Макбрума та підписати їхні імена.

Інший варіант заходу: діти слухали та розглядали книжку «Райдугони та маленький Сонько» Антона Сіяніки, а на кінець заходу малювали райдугонів, про яких йде мова в книжці. Можна читати паперовий варіант казки. Якщо немає – на ютуб представлена серія читань «Казка з татом», де цей твір озвучує Остап Ступка.

«Творча Читальня». **Марія Артеменко**, дитяча письменниця, веде на ютуб свій канал «Творча читальня» <https://www.youtube.com/@user-wl7qs5zk7g/videos> Це цикл відеоуроків у форматі «читанка+майстерка» під час яких авторка читає власні вірші, пропонує творчі завдання з покроковою інструкцією їхнього виконання.

Про дієвість «Творчої Читальні»: інструмент інтегрованого навчання; актуалізує аудіальне й візуальне сприйняття і водночас активує тактильну творчу діяльність; спосіб розвитку креативного мислення через крафтову творчість; промоція читання, зокрема популяризація сучасної дитячої літератури та «живих письменників»; доступні для втілення і доступні бюджетно ідеї майстер-класів; якісний україномовний контент.

Бібліотерапевтичні читання від Еліни Заржицької, письменниці, журналістки. Особливо хвилює авторку питання, як надихнути дітей на творчість, зокрема дітей з особливими потребами, і в цьому питанні вона пропонує свої методики: нетрадиційний формат книги (електронний), озвучування та малювання мультфільмів за творами, інтерактивні зустрічі з дітьми, лексичні пояснення слів в тексті, висновки-приказки, незвичайне поліграфічне оформлення книжок. Сайт «Дивовижний світ книжок Еліни Заржицької» знайомить відвідувачів з біографією; електронними виданнями авторки на сторінці «Медіатека», які доступні для перегляду; записами авторського читання власних творів «Читає автор»; мультфільмами, знятими за творами – «Як черепаха Наталка до школи збиралась», «Легенда про трьох братів» тощо.

Читання у форматі сторітайма. У матеріалі «Сторітайми у школі» **Антоніна Ящук**, перекладачка, вчителька описала свій досвід впровадження сторітаймів (дорослий читає вголос групі дітей) серед першокласників. Як оповідає вчителька, вона відмовилася від ідеї читати довгі книжки, так як не завжди на читання приходили одні й ті самі діти. Тому вибирала окремі розділи і читала їх, коротко розказавши контекст твору. В ході заходу записували імена авторів і назви книжок, щоб діти, за бажанням, змогли їх знайти й почитати вдома. Сторітайми тривали 30-40 хвилин: трохи задовго як для першачків, але саме стільки часу йшло на прочитання одного розділу з довшої книжки. Щоб не втомлювати дітей і псувати враження від читання майже не обговорювали текстів і героїв, обмежуючись відповіддю, чи сподобалася книжка. «Я далеко не певна, що наші читання якось вплинули на успішність моїх слухачів або на їхній інтерес до навчання. Зате діти познайомилися з насправду гарними оповідями», – зазначає Антоніна Ярощук.

31 ідея, щоб здобути читача. **Ірина Глік**, книгарка і мандрівниця пропонує у статті «Гід шкільного бібліотекаря: 31 ідея, щоб здобути читача» - **Поради бібліотекарям.** Наводимо деякі з них.

Поради бібліотекарям

Усміхайтесь. До вас – читач.

Організуйте «казкотерапію» для найменших читачів.

Запросіть до себе молодих письменників.

Організуйте читацькі подорожі або літературні прогулянки: досліджуйте прочитані рідні місця.

Не знаєте, хто і що писав про вашу місцину? З'ясуйте, влаштувавши тематичний конкурс.

Організуйте бібліотечну лотерею. Сховайте в кожній книжці лотерейний квиток (переможцю – найновіша книжка, екскурсія книгосховищем тощо).

Вітайте кожного п'ятого (десятого) відвідувача тематичним дарунком або квитком на ваші заходи.

Організуйте вечори читання вголос.

Організуйте вечір книжкового шифру.

Вітайте читачів із Днем народження.

Не забудьте облаштувати зручні місця для читання.

Та позначити на асфальті «кроки», що скеровують до бібліотеки. Більше на <https://www.barabooka.com.ua/gid-shkil-nogo-bibliotekarya-31-ideya-shhob-zdobuti-chitacha/>

Радимо також звернути увагу на віртуальні ресурси, які дадуть підказку в проведенні заходів із популяризації книги і читання серед дітей, допоможуть поповнити бібліотечний фонд сучасними онлайн-виданнями і, що важливо, задовольнити запити дітей на сучасну книжку для читання.

На *порталі БараБука* представлена серія «Читальня», де викладено тексти понад тридцяти книжок різноманітного жанру й тематики, які допоможуть зануритися у світ читання. Не менш цікава БараБука в телеграм-каналі, де розповідає і дає посилання на корисні ресурси з читання.

На *сайті Освіторія медіа*, у розділі «Батькам», рубриці «Книжка заспокоює: що почитати дитині, поки триває війна» представлені тексти творів сучасних авторів із яскравими ілюстраціями, які можна завантажити і використати як в роботі з дітьми, так і пропонувати ресурс дітям для читання творів, яких немає в бібліотеці. Виклали у вільний доступ дитячі книжки для читання, щоб підтримати дітей у найскладніші часи, видавництва: Ранок, Видавництво Старого Лева, Bookchef, Братське, Рідна мова, Богдан, Крокус, Гамазин.

СторіЯ – безоплатна читацька онлайн-платформа для дітей та підлітків, яка почала діяти з жовтня 2023 року. «СторіЯ» публікує історії для дітей, в яких розповідає про видатних українців, сучасні технології і професії, минуле і теперішнє України, тварин, географію, мистецтво, психологію, екологію та багато іншого. Одне із завдань проєкту – щоб українські діти мали онлайн-доступ до книжок у будь-якій точці країни чи світу. Матеріали пишуть фахівці вузьких тематик, які знають, як зацікавити дітей. Кожен текст унікальний, бо він не переказує шкільні підручники, а розширює навчальні теми. Команда освітян-практиків та письменників створює тексти, що охоплюють різні вікові категорії школярів – від 6 до 17 років.

Чим особлива СторіЯ? Як зазначають організатори в розділі «Про нас», портал пропонує:

захопливе навчання через **сторітелінг** – розповідь історій. За допомогою сторітелінгу можна отримати два важливі результати: створення невимушеної атмосфери і швидке встановлення контакту між бібліотекарем та дітьми; засіб привернення та утримання їхньої уваги;

заголовки, що пробуджують думку та мотивують до читання;

короткі та зрозумілі тексти, які легко читаються та звертаються до досвіду дитини;

різноманітні теми, що розширюють світогляд та зацікавлюють навіть найвибагливішого читача;

велика кількість ілюстрацій, що полегшує сприйняття текстів;

цікаві завдання до кожного тексту, що розвивають критичне мислення та спонукають до практичної діяльності.

Матеріали роділу «Спецпроєкти» порталу доступні без реєстрації. Щоб отримати повний доступ до матеріалів, необхідно увійдіть у свій акаунт або зареєструватися (безкоштовно).

Онлайн-каталог «Українська література в коміксах» створено за підтримки Українського Культурного Фонду. Мета - популяризувати українську мову і літературу інноваційними інструментами.

У першій частині каталогу викладені твори: «Слово про похід Ігорів», «Захар Беркут» Івана Франка, «Лісова пісня» Лесі Українки, «Катерина» Тараса Шевченка та «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького. Всі твори мають ілюстрації, цитати, паспортні характеристики та добірки корисних посилань. За QR-кодами, розміщеними на сторінках, можна прочитати повні версії творів. Комікс за твором можна завантажити в pdf форматі.

У II частині (підготовлена у 2023 р.) подані 15 художніх творів за навчальною програмою 7–11-х класів. До кожного твору додано: вичерпну інформацію про письменника, наповнену скетчами (ескіз, нарис), ілюстраціями, цитатами головних героїв. За QR-кодами можна додати ще більше інтерактиву. Для прикладу: за твором П. Куліша «Чорна рада» пропонується добірка корисних матеріалів – комікс, оригінал твору, додаткові посилання (читати скорочено, фільм «Чорна рада»). Для ознайомлення з творчістю Г. Сковороди – комікс, твори автора, вислови письменника, документальний фільм про нього, аудіозаписи окремих творів.

Комікси можна завантажити за посиланням: <https://ukrlitcomics.com.ua/>

На порталі «Мала Сторінка» зібрано твори понад 400 авторів класичної та сучасної літератури. Серед представлених на порталі топ-тем: «Літературні твори для дітей», «Художня література», «Український фольклор». Пошук авторів спрощено за рахунок наявності покажчика «Усі автори – за абеткою». По кожному автору: біографія і фото письменника; повні тексти творів із ілюстраціями (в окремих випадках уривки з творів); статті про твори; можуть бути додані: аудіозапис книжки, фільм, читання авторські чи відомих акторів, співаків. Для прикладу, до оповідання Лесі Ворониної «Слон на ім'я Гудзик» подані: текст твору, відео дитячої передачі «Казка з татом», де оповідання озвучує Віктор Павлік.

Сайт журналу «Джміль». На сайті видання розміщено електронні варіанти публікацій паперових журналів. Зверніть увагу на *рубрики*:

Самчитайлик - опубліковані цікаві та дотепні малі літературні твори для самостійного читання дітьми, подані розробки креативних читань. Не до всіх публікацій є доступ. Там де є доступ, розташована спеціальна позначка «Електронний додаток».

Для прикладу, щоб розкрити цікаво дітям тему «Як «говорять» жабки» пропонується: текст вірша «Заважаки» письменниці Марії Артеменко; відеозапис, куди входять: читання авторкою власного вірша «Заважаки», розповідь про себе, розмова про «мову» жабок в різних країнах і діти почують, що наші жабки кажуть «кум-кум», а не «ква-ква»; майстер-клас по виготовленню жабок у техніці аплікація і орігамі.

Кіностудія. Усі сюжети Кіностудії присвячені морально-етичним темам. Вони зображують типові проблемні ситуації в коміксах, у яких часто опиняються сучасні діти, мотиви та наслідки їхніх вчинків.

Вірші, казки, оповідання. На цій сторінці твори дібрано за різними темами – пори року, професії, козаки тощо. Для прикладу, до теми «Найкраща квітка весни. Інтерв'ю у весняних квітів» (уже в темі звучать назва і форма заходу!) подані яскраві фото квітів, їхні відповіді про особливості весняних квітів, необхідність оберігати первоцвіти та дбайливо ставитися до них. Дослідницькі запитання дають дітям змогу пофантазувати та поглибити знання з цієї теми. Тема «Світ крізь чарівні віконця. Бесіда з дітьми за зимовими віршами сучасних українських поетів» містить тексти віршів, питання для міркувань і обговорень, гру «Доскажи слово» тощо.

На сайті «Світ казок» представлені аудіокниги українською мовою: українські народні казки, казки народів світу, вірші, різдвяні та новорічні аудіоказки, казки Дісней, дитячі аудіокниги і паралельно викладено тексти озвучених творів.

Сайт КУЛЬТУРА – платформа для знайомства з українською культурою від професійних дослідників і дослідниць культури. Сайт містить розділ «Бібліотека», де представлені тексти книжок, які можна завантажити. Зокрема, звертає на себе увагу книжка «Незнайома клію: Таємниці, казуси і курйози української історії. Козацька доба» автори В. Горобець, Т. Чухліб. Кожен із нарисів книжки має самостійну цікаву фабулу, яку можна поставити в один ряд із пригодницькими романами. Для прикладу, назви нарисів: «Середньовічна шлягерна пісня та пригоди її персонажа» (про козака Байду), «Доля золотого меча Сагайдачного», «Батько «психологічних війн»» (як виявилось, ним був Богдан Хмельницький), «Так хто ж був прототипом знаменитого літературного героя Тараса Бульби?» (а був такий полковник Остап Гоголь) тощо.

Сподіваємося, запропоновані форми роботи й онлайн-джерела допоможуть працівникам бібліотек в оновленні методик із читання, івентів із популяризації книги, задоволенні запитів дітей на сучасну українську і світову літературу.

Список використаних джерел

Батькам. Книжка заспокоює: що почитати дитині, поки триває війна. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://osvitoria.media/opinions/knyzhka-zaspokoyuye-shho-pochytaty-dytyni-roky-tryvaye-vijna/> – (дата звернення XI.2023).

Глік І. Гід шкільного бібліотекаря: 31 ідея, щоб здобути читача. (Поради бібліотекаря). [Електронний ресурс] /Рина Глік. – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/gid-shkil-nogo-bibliotekarya-31-ideya-shhob-zdobuti-chitacha> – (дата звернення XI.2023).

Джміль. Дослідження, Живопис, Музика і Література: Журнал для дітей від 4 до 104 років, їхніх батьків і педагогів. [Електронний ресурс] : [сайт]. – Режим доступу: <https://jmil.com.ua/2023-10> – (дата звернення XI.2023).

Дивовижний світ книжок Еліни Заржицької. [Електронний ресурс] : [сайт]. – Режим доступу: <https://zarzicka.webnode.com.ua> – (дата звернення XI.2023).

Мельник Г. Читання на вибір, а не з примусу. [Електронний ресурс] /Галина Мельник. – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/chitannya-na-vibir-a-ne-z-primusu> – (дата звернення XI.2023).

Луцевська О. Креативна бібліотерапія. [Електронний ресурс] /Оксана Луцевська. – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/kreativna-biblioterapiya/> – (дата звернення XI.2023).

Луцевська О. Joyful Fox Reading Club об'єднує юних читачів. [Електронний ресурс] /Оксана Луцевська. – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/oksana-lushhevs-ka-joyful-foh-reading-club-dva-roki-ob-yednuye-yunih-chitachiv>

Мамчич О. Дитині важливо спробувати себе «у шкурі» письменника. [Електронний ресурс] /Олеся Мамчич. – Режим доступу: <https://www.barabooak.com.ua/ditini-vazhlivo-sprobuвати-sebe-u-shkuri-pis-mennika> – (дата звернення XI.2023). – (дата звернення XI.2023).

Мала Сторінка. [Електронний ресурс] : [портал]. – Режим доступу: <https://mala.storinka.org> – (дата звернення XI.2023).

#НовеЧитання: досвіди книгодружби в сучасних школах. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/novechitannja-dosvidi-knigodruzhibi-u-suchasnih-shkolah/> – (дата звернення XI.2023).

Олійник О. Сторітайми у Христанівці. [Електронний ресурс] /Оксана Олійник. – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/storitajmi-u-hristanivtsi/> – (дата звернення XI.2023).

Орлова О. Бібліотечні активності для дітей. Американський досвід. [Електронний ресурс] /Олександра Орлова. – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/bibliotechni-aktivnosti-dlya-ditej-amerikanskij-dosvid/> – (дата звернення XI.2023).

Орлова О. Іграшкова ніч в бібліотеці. [Електронний ресурс] /Олександра Орлова. – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/igrashkova-nich-u-biblioteci/> – (дата звернення XI.2023).

Освіторія медіа. [Електронний ресурс] : [сайт]. – Режим доступу: <https://osvitoria.media> – (дата звернення XI.2023).

Остапенко Г. Книжкова валізка. [Електронний ресурс] / Ганна Остапенко. – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/knizhкова-valizka> – (дата звернення XI.2023).

СторіЯ. [Електронний ресурс] : [безоплатна читацька онлайн-платформа для дітей та підлітків в Україні та за її межами]. – Режим доступу: <https://storiya.info/about-us/who-are-we/> – (дата звернення XI.2023).

Українська література в коміксах. [Електронний ресурс] : [онлайн-каталог]. – Режим доступу: <https://ukrlitcomics.com.ua/> – (дата звернення XI.2023).

УКУЛЬТУРА. [Електронний ресурс] : [портал]. – Режим доступу: <https://uculture.com.ua/> – (дата звернення XI.2023).

Читальня без кордонів. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/chitalnya-bez-kordoniv/> – (дата звернення XI.2023).

Ящук А. Сторітайми у школі. [Електронний ресурс] /Антоніна Ящук. – Режим доступу: <https://www.barabooka.com.ua/storitajmi-u-shkoli/> – (дата звернення XI.2023).

Відповідальна за випуск Т. С. Манжула

Укладач Н. І. Расторгуєва

Видавець та виготовлювач

Кіровоградська обласна
бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка
вул. Шевченка, 5
м. Кропивницький, 25006
сайт: <http://librarychl.kr.ua>
e-mail: 02219398@mail.gov.ua